

Stavrenski dom

Doštnina plačana v gotovini

Cena Din 1-

Stev. 87

V Ljubljani, 16. aprila 1936

Str. 1.

Abesinija pred zlomom, Desije zavzeto, vsa pota odprta

Adis Abeba pade 21. aprila

Rim, 16. aprila. o. Ministrski predsednik Mussolini je izdal naredbo, po kateri morajo vse italijanske hiše jutri izobesiti zastave, zaradi zavzetja Desije. Poročilo o zavzetju je prišlo v Italijo okrog polne in je vzbudilo viharno navdušenje tako v Rimu kakor v drugih krajih Italije. To navdušenje se more primerjati edino prvemu valu veselja, ki je preplaval Italijo ob zavzetju Adu ob začetku vojne. Zmaga v Afriki dan za dnem bolj utrjuje italijansko samozavest in dvigajo italijanski pogum. Vsa Italija je po zmagi pri Desiju bolj kakor kadarkoli prej združena okrog Mussolinija in pripravljena, da gre za njim, kamor ji veli. Hkratu z navdušenjem in samozavestjo pa raste divje ogorčenje proti Angliji, zlasti proti Edenu. Vsi zidovi po italijanskih mestih so polni napisov »Smrt Edenu«. V vseh italijanskih krajih se včeraj ni govorilo drugega, kakor o maščevanju nad Anglijo.

Kdaj naj pade Adis Abeba

Rim, 16. aprila. o. Poluradni krogi izjavljajo, da smatra Italija kot neobhodno potreben pogoj za začetek pogajanj, zavzetje Adis Abebe. Preden italijanske čete ne zasedejo abesinske prestolnice, o kakih resnih mirovnih pogajanjih ne more biti govora. Zato se Italija ne more prej spuščati v nikakršna diplomatska pogajanja in tudi ne mara prej prelomiti z Zvezo narodov. S tem hoče Italija dobiti časa, da svoje vojaške načrte izvede. Potem bi se v prihod premirje za nedolga časa, v katerem bi se v razgovorih določili pogoji za trajni mir. V tem času bi Italija lahko dokončala svojo naselitveno akcijo. Zveza narodov pa bi pripravila predloge, ki naj zavarujejo koristi evropskih držav v Abesiniji.

Italijanski vojaški in politični krogi so se neodjenljivo zavzeli za to, da zasedejo Adis Abebo

21. aprila, na obletnico ustanovitve Rima. S tem hočejo dati italijanskemu pohodu in končni zmagi nad Abesinijo simboličen povdarek, saj bodo ta dan smatrali kot rojstni dan novega rimskega svetovnega cesarstva. Z zavzetjem Desije je pot v Adis Abebo odprta. Italijani smatrajo, da jo bodo njihove čete dosegle v dobrem tednu.

Desije zavzeto včeraj

Džibuti, 16. aprila. Včeraj so italijanske čete vkorakale v Desije.

Na vladni palači v Desiju vira italijanska zastava. Desije so zavzele čete eritrejskega armadnega zbora, ki so vzdžale marš med Kvoramom in Desijem celih devet dni vzlic slabemu vremenu in strašnim cestam. Druga eritrejska divizija je v spremstvu letal prispela 6. aprila v Alomato, 15 kilometrov južno od Kvorama, čete prvega armadnega zbora so pa ostale v Kvoramu. Eritrejski armadni zbor, ki so letala stalno oskrbovala z živežem in strelivom, je končal 8. aprila operacije pri čiščenju alomatske pokrajine. Eritrejski armadni zbor je prispel 10. aprila do rečice Ale blizu Aldija. Naslednji dan 11. aprila je nadaljeval prodiranje, 12. t. m. je pa prispel v Lipso in tam zaplenil velike količine streliva in drugega materiala, ki ga je sovražnik pustil na begu. Čete tega zbora so prispale 14. aprila do reke Mile blizu jezera Haja ter so pri tej priliki zavzele 14 vrhov severno od Desije. Naposled so 15. aprila vkorakale v Desije, važno abesinsko vojaško oporišče, hkrati pa tudi trgovinsko, karavansko in politično središče izrednega pomena. Mesto Desije je zvezano z Adis Abebo z dobro cesto, primerno za tovorne avtomobile. Pokrajina šoa je zdaj Italijanom odprta.

Neguš mora odstopiti

Rim, 16. aprila. b. »Tribuna« poroča iz Džibutija, da abesinski dvorski krogi izvajajo hud pritisk na neguša, da se odreče prestolu v korist prestolonaslednika, ki je pripravljen takoj skleniti mir z Italijani in se staviti tudi pod italijanski protektorat. Neguš pa o tem noče ničesar slišati in pripravlja nov odpor proti Italijanom. Zaradi tega bo še enkrat izdal proglas na vse Abesince, ki ljubijo svobodo, da stopijo v obrambo Abesinije ter ustavijo italijansko armado. Bržkone bodo Italijani v svojem nadaljnjem napredovanju naleteli na nov odpor abesinskih čet, ki pa bržkone ne bo tako močan, da bi mogel ustaviti zmagovalni pohod Italijanov proti abesinski prestolici.

Ofenziva na južni fronti

Rim, 16. aprila. o. V poluradnih krogih zatrjujejo, da je general Graziani začel na južni fronti ofenzivo. Njegove čete vodijo ogorčene borbe z oddelki rasa Nasibuja, ki se jim ustavljajo z veliko odpornostjo, to pa zaradi tega, ker še niso prišle vesti o definitivnem porazu neguševem na severu.

Neguš čaka severno od Desije

Addis Abeba, 16. aprila. b. Abesinska vlada odločno zanika vesti o zavzetju Desije. Ugleden član zunanjega ministrstva je izjavil Havasovemu dopisniku, da se cesar s svojimi četami trenutno nahaja na postojankah severno od Desije. Dal pa je strog nalog, da ne smejo izdati njegovega skrivališča. V bližini Desije ni po abesinskih vesteh bilo zadnje čase nobene pomembnejše bitke. Torej Italijani niso mogli še mesta zavzeti.

Francija popušča Nemčiji

Berlin, 16. apr. AA. (Havas.) Zastopniki francoske in nemške vlade so podpisali dogovor, ki se z njim podaljša do 20. julija 1936 veljava konvencije, ki dovoljuje Nemčiji klavzulo največjih ugodnosti na vseh teritorijih, ki so pod francoskim mandatom.

Angleži na Dunaju

Dunaj, 16. apr. AA. Havas poroča: Kosilo pri zveznem kanclerju na čast siru Austenu Chamberlainu je bilo strogo zasebno. Lord Astor, ki je sedaj na obisku pri nadvojvodi Antonu Habsburškemu, je obiskal včeraj popoldne kanclerja dr. Schuschnigga in pa zunanjega ministra Bergerja-Waldenega.

4 podmornice za Grčijo

Solun, 16. aprila. Iz zanesljivega vira se doznava, da bo grška vlada poleg štirih kontratorpedov nabavila tudi štiri podmornice. Vlada je sklenila, da bo radi tega razpisala natečaj, katerega se bodo lahko udeležile tudi inozemske tovarne za graditev ladij.

Krvava Španija

Madrid, 16. apr. AA. Havas poroča: O priliki žalostnih dogodkov, do katerih je prišlo pri včerajšnji paradi, je poveljnik madridske divizije odredil, da se uvede preiskava proti nekemu podpolkovniku, enemu majorju in 10 nižjim častnikom, ki bodo obtoženi, da so nemarno vršili svojo službo.

Madrid, 16. apr. AA. Poročajo iz Jereza dela Frontiere, da je tam včeraj prišlo večkrat do ostrih spopadov. Ubit je bil en bolničar, težko pa je ranjen neki član desničarske španske Falange. Levičarji so hoteli zažgati monumentalno cerkev sv. Frančiška.

Madrid, 16. apr. AA. Danes se sestanejo na sejo osrednji odbori glavne delavske zveze in sindikalnih svetov, da prouče položaj, ki je nastal po dogodkih in spopadih, do katerih je prišlo po vsej Španiji o priliki včerajšnjih proslav državnega praznika.

Črnci se selijo v Afriko

Washington, 16. aprila. AA. Uradno poročajo, da bo predsednik Roosevelt zelo rad proučil prošnjo nekega odbora črncev, da bi se omogočilo 100.000 ameriškim črncem vselitev v črnsko državo Liberijo. V zvezi s tem poročajo, da se v poklicnih krogih v USA ne glede na ta načrt bavijo z vprašanjem naselitve ameriških črncev.

V Ameriki se streljajo

Newyork, 16. aprila. AA. (Stefani.) Pri glasovanju v Čikagu je prišlo do pretepa. Ta dan se je pripetilo tudi več primerov ugrabitve, na mnogih krajih je pa tudi prišlo do streljanja iz pušk. Mnogo oseb je aretiranih.

Med republikanci je prišlo do ogorčenega spopada med pristasi polkovnika Knoxa, lastnika lista »Chicago Daily News«, in senatorjem Borahom. Prvi rezultati, znani do polnoči, kažejo očitno zmago polkovnika Knoxa.

Turki proučujejo vprašanje Dardanel

Ankara, 16. apr. AA. Havas poroča: Pod predsedstvom predsednika republike Atatürka se je včeraj vršila važna seja ministrskega sveta. Seje se je tudi udeležil šef turškega generalnega štaba maršal Fejzi-paša. Na seji so obravnavali vse momente sedanjega mednarodnega položaja, v prvi vrsti pa so proučevali odgovore raznih držav na turško noto v vprašanju Dardanel.

Eden kot filmski igralec

London, 16. aprila. AA. (Stefani.) List »Daily Sketch« je izvedel, da so londonski zastopniki neke velike filmske družbe v Hollywoodu dobili nalog, da ponudijo britanskemu zunanjemu ministru Edenu, da bi prevzel vlogo glavnega igralca v filmu, ki bi se imenoval »Popolni diplomat«.

Tudi v Meksiki gori

Mexico, 16. apr. AA. DNB poroča, da je neka roparska tolpa včeraj zažgala slavno cerkev sv. Frančiška v Gvadalahari. Ob tej priliki so bili uničeni mnogi predmeti neprecenljive materialne, umetniške in zgodovinske vrednosti.

Letnik 1915 mobiliziran

Rim, 16. aprila. AA. (Stefani.) Davi je prispela v Rim prva skupina novincev, rojenih leta 1915. Prebivalstvo jih je sprejelo z velikimi patriotskimi manifestacijami. Sprejemu so prisostvovali vodilne osebnosti fašistične stranke.

Kaj bo z milijardnimi umetninami?

London, 16. aprila. AA. Po zadnjih vesteh parnik »Ramura«, ki je naseljen blizu Gibraltarja, ne bo izkrcal kitajskih umetnin na parnik »Bala-pul«, kakor je bilo to v začetku misljeno. Tudi danes ne bodo mogli spraviti kitajske ladje »Ramura«, na kateri se nahajajo velike dragocenosti kitajske razstave v Londonu, v varno pristanišče, ker je morje še vedno zelo razburkano. Ladja pa ni več v nevarnosti.

Gibraltar, 16. apr. AA. Reuter poroča: Tukajšnji agent društva, ki je lastnik parnika »Rampure« je izjavil sredi, da kitajske umetniške dela niso v nevarnosti. Prenesena pa bodo vsa na druge parnike. Izjavil je tudi, da je upati, da bo »Rampure« kmalu osvobodena.

Azanov program: nič novega

Madrid, 16. aprila. b. Na včerajšnjem zasedanju državnega zbora v Madridu, katerega so se udeležili samo člani levičarske večine, je predsednik Azana že drugič razvil program svoje vlade. V svojem govoru ni povedal nič novega, tudi ni pokazal, koliko tega programa, napovedanega pred dvema mesecema, je vlada že skušala uresničiti. Med drugim je izjavil, da je delovni program vlade tisti kakor volilni program ljudske fronte, katerega ves svet pozna.

Posebno pozornost bo njegova vlada posvečala gospodarskim vprašanjem. Druga njena naloga bo

vprašanje agrarne reforme ter njegova zadovoljiva rešitev. Vlada bo po zakoniti poti to reformo izvedla in tako rešila enega najbolj perečih španskih problemov. Borila se bo proti nezaposlenosti s tem, da bo organizirala velika javna dela, če bo dobila posojila, ter bo preosnovala podeljevanje kmetijskih kreditov.

Predsednik vlade se pa v svojem govoru ni dotaknil divljanja rdečih tolp in neredov, kakršnih Španija še ne pomni pod nobeno vlado, razen pod njegovo.

čet na velikonočni ponedeljek s 30.000 vojakov izvojeval veliko zmago nad italijanskimi četami. V tej bitki je padlo 2000 eritrejskih in 400 italijanskih vojakov. Vprašanje je samo, koliko te vesti odgovarjajo resnici in ali nimajo le namena, da pomirijo zmedo, katero je izzvalo italijansko prodiranje med abesinskim prebivalstvom.

Addis Abeba, 16. apr. AA. (Havas.) Iz Diredave poročajo, da divja na ogadenski fronti ogorčena bitka. Turški general Vehib-paša in dedžas Nasibu, poveljnik abesinske ogadenske vojske, osebno vodita čete v tej bitki.

Iz Diredave poročajo, da se na ogadenskem bojišču vrši ogorčen boj. Vzlic silovitemu obstreljevanju iz zraka se Abesinci žilavo upirajo in se le počasi umikajo iz prvih postojank.

lija končnoveljavno ne ustavi sovražnosti proti Abesiniji. Tolmači pa to izjavo v tem smislu, da Anglija niti v času premirja in mirovnih pogajanj ne bo glasovala za ukinitve sankcij, če bo obstajala le mala sumnja, da bi se sovražnosti nadaljevale.

Egiptovski krogi so prepričani, da bo glede vodnih vprašanj dosti laže doseči sporazum s civilizirano italijansko, kakor z divjaško abesinsko vlado. V Egiptu so prepričani, da ni razloga za to, da Anglija ojačuje svoje čete.

Vojne ne sme biti

Pariz, 16. aprila. AA. Sinočni »Temps« komentira razgovore odbora trinajstoroce in pravi, da se bo nadaljevalo delo v tem smislu, da se ne poostre odnosi med Anglijo in Italijo. Anglija ima mnogo razlogov za to, da se izogne vojni, ki bi padla samo na njena ramena. Toda tudi Italija ima razloge, da se ne spušča v odprto borbo z Anglijo. Ti dve dejstvi izključujeta sleherno vojno med obema državama. Taka vojna bi bila zločin proti civilizaciji. Večkrat pa se zgodi v zgodovini, da narodi, ki nočejo vojne, zagazijo v vojno in tragične pustolovščine, ker jih diplomatska igra tira dalje, kakor to kaže razum. V tem leži tudi danes nevarnost. Zveza narodov bo izgubila pomen za svoj obstoj, če ne odstrani te nevarnosti. Naloga Zveze narodov je, da ustavi sovražnosti v Afriki

Anglija kar naprej za sankcije

London, 16. aprila. AA.DNB poroča: Zunanji minister Eden je odpotoval včeraj popoldne v Ženevo. Spremlja ga načelnik abesinskega oddelka Strang in pravni referent sir William Malkin. Diplomatski sodelniški lista »Evening News« izve, da je Eden pooblaščen od vlade, da izjavi, da Anglija ne more glasovati za ukinitve sankcij, dokler Ita-

Napetost na sudanski meji

London, 16. aprila. b. Z ozirom na zavzetje obmejnega mesta Galabat na meji med angleškim Sudanom in Abesinijo smatrajo Angleži, da bi to moglo dati povod za prvi spopad med italijanskimi in angleškimi četami. V Galabatu samem so angleški obmejni oddelki zavarovali svoje ozemlje z bodečo žico. Ker jih od italijanskih čet ni ločilo nič drugega, kakor izsušena struga reke, se je bilo bati, da bi zaradi vročevrnosti in razdraženosti italijanskih čet moglo priti do spopadov. Zato so angleški častniki dobili strog nalog, da se izogibajo slehernega prepira, ki bi mogel privedi do neljubih posledic. Pač pa so Angleži močno ojačili svoje posadke v Sudanu, kjer se nahaja 5000 domačih črnih vojakov in dva bataljona angleških čet. Angleži so prepričani, da bodo Italijani s tem, da so zavzeli to obmejno postojanko, skušali ovirati ali celo preprečiti karavanski promet na cesti med Sudanom in Gondarjem. S tem hočejo Italijani preprečiti dovoz orožja abesinskim četam, ki so ga dobivale po tej poti. Je pa stvarno nemogoče, da bi Italijani s tehničnimi konstrukcijami zaprli ali zmanjšali dotok vode Egiptu za namakanje polja.

Pradavna trdnjava v št. Ilju v Slov. goricah

Važna zgodovinska odkritja prof. Baša in prof. Schmidta v Ceršaskem gozdu.

Maribor, 15. aprila.

Danes so se začelo zaključiti zanimiva izkopavanja v Ceršaskem gozdu pri št. Ilju v Slovenskih goricah, ki sta jih vodila dva odlična naša znanstvenika prof. Franjo Baš, ravnatelj banovinskega arhiva v Mariboru in univ. prof. dr. Walter Schmidt iz Grada. Izkopavanja so odkrila pradedno trdnjavo iz dobe, ko so živeli v naših krajih še Iliri in Kelti ter je znana v arheologiji pod nazivom »Hallstattska doba«. Ostanke iz omenjene dobe je v naših krajih več; na Stajerskem je bila doslej najbolj znana slavna Poštelna na Pohorju. Novo gradišče v št. Ilju na Poštelu še daleč nadkrijuje po ogromni razsežnosti in jo bo morda prekosilo tudi po znamenitosti najdb, ki se bodo še odkrile. Zasluga ravnatelja banovinskega arhiva v Mariboru prof. Baša je, da je bilo to važno predzgodovinsko naselje odkrito. Že pred petimi leti je postal pozoren na naziv »Železna vrata«, s katerim označujejo še danes domačini čudne terenske tvorbe na strmih obronkih nad Muro v Ceršaskem gozdu, ki ga reže državna meja med Avstrijo in Jugoslavijo na polovico ter ga nazivajo sosednji Avstriji iz Spilja »Bubenberg«. Pri terenskem ogledu, ki je bil zaradi neposredne bližine kraja zvezan z velikimi težavami, je prišel do senzacionalnih arheoloških odkritij, da gre tukaj za obsežno utrjeno postojanko, ki tvori zvezo med ilirskimi utrdami na obronkih Pohorja ter med utrjenimi gradišči na Tieschemu nad Radgono. Med vsemi temi gradišči pa so bile utrdbе v Ceršaskem gozdu največje po obsegu.

Močno utrjeno Gradišče

Gradišče obstoja iz celega sistema utrd, ki se vleče v daljavo treh kilometrov po ostrih grebenih visokega hriba vzhodno od št. Ilja v smeri od jugozapada proti severovzhodu. Na južni in severni strani tvorijo silne strmine zaravno obrambo, na severu pa globok prepad proti reki Muri in Mura sama, tako da je bila planota na vrhuncu dostopna edino od jugozapadne smeri. Ta dostop pa so branile v pradavnih časih silne utrdbе, obstoječe iz zaporednih nasipov in treh samostojnih trdnjav, ki so varovale glavno utrdbo na skrajni točki grebena. Stari Iliri so izbrali silno spretno naravne terenske razmere za utrdbе vsega gorkega hriba. Posamezne utrdbе pred glavnim gradiščem so postavili na strme višine, ki se dvigajo vzdolž vsega hriba ter so jih ojačile še z umetnimi jarki in nasipi, vrhu katerih so postavili palisade in prav na vrhu še stolpe. Skozi štiri take utrdbе je moral sovražnik, predno je prišel do glavnega

gradišča, ki je bilo najmočnejše utrjeno, saj se dvigalo tukaj skoraj navpičen nasip še danes 17 metrov visoko nad planoto. Za tem nasipom je bila glavna trdnjavska naselbina. — Glavna trdnjava ima obliko ogromne podkve, obdaja jo na treh straneh nasip, hrbet pa ji varuje skoraj 100 metrov globok prepad proti Muri, ki ga ni mogel preplezati sovražnik na noben način, četudi bi se mu bilo morda posrečilo prebrsti deročo in široko reko. Planota, ki jo obdaja nasip glavne trdnjave, je zelo razsežna in je imela poleg ostalih varnostnih predpogojev za obrambo tudi dovolj vode v dveh izvirkih, ki še danes pošiljata vodo v malem vodopadu v Muro. Gradišče je bilo središče večjega števila naselbin v okolici Spilja, št. Ilja in Ceršaka, ki jih je tvorilo ilirsko plemo. Zgraditi so ga morali v vsem obsegu cele generacije in je tvorilo močeno trdnjavo proti keltskim vpadom.

Prof. Schmidt in prof. Baš na delu

Izkopavanja, ki so se pričela v ponedeljek po četrti nedelji ter so trajala do danes, so se vršila na naši in avstrijski strani. Vodila sta jih skupno prof. Baš in prof. Schmidt. Imela so za sedaj v glavnem samo namen, da kronološko datirajo gradišče. Sredstva za izkopavanja so bila zelo omejena ter je imel prof. Baš od mariborskega Muzejskega društva na razpolago za ta dela samo 1000 dinarjev. Graški muzej, ki je finansiral delo prof. Schmidta, je dal znatno višja sredstva na razpolago. Skupno je bilo izkopanih 5 poslopj. Na avstrijski strani je izkopal prof. Schmidt poslopje z milinskimi napravami ter je našel še primitivne žrnje, ki so tipične za tedanje dobo, potem svečice, v katerem je dobro ohranjen tlak iz doba okoli leta 200 pr. Kr. Na naši strani je prof. Baš našel na dvoje poslopj, katerimi je zadnje in največje posebno zanimivo, ker sestoji iz lope, prostornega osrednjega prostora z ognjiščem, ležišča in parnega kopališča. Posebnost je dobro ohranjen tlak, ki popolnoma nalikuje današnjim primitivnim »zabrekli« okrog slovenjgorških hiš. Najdene je bol mnogo keramike, ki kaže tipične znake selišč iz dobe v času od leta 500 do 100 pr. Kr. Najdbe, ki so na naši strani, dobi mariborski muzej, iz avstrijske strani pa grede v graški muzej.

Izkopavanja so bila sedaj sargo prekinjena. Nadaljevala se bodo v jeseni, dela pa bo tukaj še za mnogo let, ker bi bilo za enkratno temeljito preiskovanje potrebnih zelo veliko sredstev. Raziskovalcem so radevolje pomagale naše in avstrijske obsejne oblasti, pa tudi domačini, ki so ves potek spremljali z izredno pozornostjo.

G. dr. M. Stojadinović ni dal nikake izjave, toda izrazil je svoje popolno zadovoljstvo nad svojim bivanjem na Bledu, kakor tudi s političnimi razgovori, katere je imel v tem času.

Soproga predsednika vlade g. dr. Stojadinovića z gđ. hčerko na Bledu.

Predsednik vlade odpotoval v Beograd

Ljubljana, 17. aprila.

S sinočnim brzovlakom je potoval skozi Ljubljano na povratku v Beograd predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović, ki je prebil na Bledu 10 dni dopusta.

Zadnja dva dni je predsednik vlade prebil na Bledu v daljših političnih razgovorih z vidnejšimi predstavniki JRZ iz Slovenije. V ponedeljek je priredil predstavnikom JRZ kosilo, zvečer istega dne pa je imel daljšo konferenco z bivšim ministrom dr. Kulovcem, sedanjim glavnim tajnikom JRZ za dravsko banovino. Predsednik vlade je napravil z dr. Kulovcem tudi krajši izlet v okolico Bleda, zvečer pa ga je pridržal na večerji. Razgovori so se tikali v glavnem organizacije JRZ, ki je v Sloveniji popolnoma izvedena. V kratkem bo v Ljubljani glavna skupščina, na kateri bodo izvoljeni štirje delegati za glavni odbor JRZ v Beogradu. Bilo je opaziti zanimivo dejstvo, da je pri zadnjih političnih sestankih na Bledu bil tudi dr. Azman, prvak, bivše radikalne stranke v Ljubljani. Iz tega se sklepa, da se bo ojačilo sodelovanje bivših radikalov v organizaciji JRZ v dravski banovini.

Danes opoldne je predsednik konferiral z narodnimi poslanci JRZ, z dr. Semrovom iz Kranja, g. Kersnikom iz Kamnika in J. Kocetom iz Črnomlja.

Danes opoldne si je predsednik vlade g. dr. Stojadinović v spremstvu blejskega župana gosp. Vovka ogledal dela za novo avtomatsko telefonsko centralo na Bledu, ki ima biti gotova pred pričetkom letošnje sezone.

Na ljubljanski postaji so predsednika vlade pozdravili predstavniki mestnih oblasti, nakar je stopil v salonski voz g. predsednika dr. Stojadinovića g. dr. Marko Kostrenčič, ban savske banovine, ki je spremljal predsednika vlade do Zagreba.

Šahovski turnir v Novem Sadu Trifunović dohitel Pirca

Novi Sad, 16. aprila. m. 8. kolo narodnega šahovskega turnirja je bilo končano sinoči nekoliko po 12. uri. Dr. Trifunović je premagal Kostića. Ta partija je bila ena najlepših, kar se jih je igralo na sedanjem turnirju. Za lepo igro je dr. Trifunović žrtvoval tudi kraljico za trdnjavo in dve mali figuri ter se mu je v dovršenem in lepem stilu posrečilo končati igro v svojo korist. Ta zmaga je za dr. Trifunovića zelo važna, ker mu daje mnogo izgledov za končni placement. Dohitel je že Pirca, ki se je poglaval v osredje tudi radi tega, ker je dr. Trifunović izgubil partijo s Pelikanom. V večerajšnjem 8. kolu sta Opočensky in Friedmann remisirali, Pelikan je premagal Königa, Pirc Vukovića, dočim je ostala borba med Nedeljkovičem in Tomovičem remis. Bröderju se je posrečilo v lepi iri premagati Kulžinski. Partija med Schreiberjem in Popovičem pa je prekinjena in se nadaljuje danes. Po 8. kolu je bilo stanje sledeče: Pirc, Trifunović 6 in pol, Pelikan 6, Friedmann 5 in pol, Bröder 5. König 4 (eno partijo še ni igral), Kostić 3 in pol, Schreiber 3 in pol (2), Tomović, Nedeljkovič in Vuković 2, Popović 1 in pol (1), Kulžinski 1 in pol. V 9. kolu so se sestali: Popović—König, Kostić—Nedeljkovič, Vuković—Opočensky, Friedmann—dr. Trifunović, Kulžinski—Pirc, Pelikan—Popović, Schreiber—Bröder. Do 10 večer je bila končana remis partija Schreiber—Bröder, vse ostale partije pa so se ob 10 še nadaljevale.

Srečen tisti, ki zdrav dela, kar je bolan sklenil delati.

Vesti iz Beograda

Beograd, 16. aprila. m. Nj. Vel. kraljica Marija je večeraj popoldne napravila daljši izlet z avtomobilom proti Lazarevcu. Sotirala je sama ter je prevzela krati Cukaricu, Zalkovo in Zeleznik ter nato obrnila proti Lazarevcu in Opencu, nakar se je zvečer vrnila zopet v Beograd.

Beograd, 16. aprila. m. Včeraj se je v Madridu začela trgovska konferenca za sklenitev nove trgovske pogodbe med Španijo in našo državo. Naša delegacija za ta trgovinska pogajanja, ki jo vodi dr. Sava Obradović, je odpotovala v Madrid že 12. t. m.

Beograd, 16. aprila. m. V ministru za socialno politiko in narodno zdravje pripravljajo uredbo o minimalnih delavskih mezdah. Istočasno se v tem ministru proučuje tudi vprašanje nove uredbe v pogledu zavarovanja za slučaj onemoglosti, starosti ali smrti, kakor to predvideva zakon o zavarovanju delavcev iz leta 1929.

Bijeljina, 16. aprila. m. Po velikem shodu, ki sta ga imela aukaj minister za promet dr. Mehmed Spaho in minister PTT dr. Branko Kaludercić, je prometni minister dr. Spaho izjavil časnikarjem, da mora najodločnejše zavrniti očitke in govorice, »da bi bil hoteli z ustvarjanjem JRZ koga zaokrožiti in stvoriti sporazum brez ostalih državljanih te države. Mi iskreno želimo bratko sodelovanje z vsemi političnimi činitelji v državi. Trudimo se, da ustvarimo pogoje, da do takega sporazuma čim prej pride.«

Beograd, 16. aprila. m. Na predlog predsednika ministrskega sveta in min. za zun. zadeve je s kr. ukazom postavljen Dragomir Kasidolac, opolnomočeni minister ter izredni poslanik II. grupe, II. st. v Bruslju, za našega poslanika v Bukarešti. Dosedanji naš poslanik v Bukarešti dr. Niko Perić je upokojen.

Srskića je sram svojih prijateljev

Na velikonočni ponedeljek je imel v Sarajevu političen shod, prav za prav pregled vrst svojih maloštevilnih prijateljev in častilcev, bivši ministrski predsednik dr. Milan Srskić. V svojem govoru je dolgoletni sotrudnik pohorskih zastavonoš, ki je v tesnem sodelovanju z dr. Kramercem izdeloval recepte za delanje volitev in ustanavljanje strank, Sarajevčanom povedal, da ga danes v tej družini ni več, ker ga je njihovega početja sram. Dejal je med drugim tole:

»Z ozirom na ta nov čas (prehod v demokracijo), se ne morejo držati umetno ustvarjene stranke, ker so nastale v času avtoritarnega režima.« S prihodom novega časa, zlasti pa od časov režima Bogoljuba Jevtića, se Srskić ne šteje več med člane

JNS. »Takšna, kakršna je, je danes JNS nesodobnost in ovira normaliziranju naših notranje-političnih razmer. JNS je bila ustvarjena za čisto drugačne razmere. Danes ustvarja edino razburjanje duhov, kajti danes je potrebno, da se vsakdo zbira okrog svoje matice, v kateri se je politično pojavil in v njej zrastle.«

Srskić je ponovil to, kar se da edino pozitivnega trditi o razdiralnem delu pohorcev in šteti med njihove »največje nacionalne zasluge«. Čudno, da dravsko plemensko glasilo tega dogodka ni pripelilo v stolpec, v katerem prodaja ukradeni modrosti, ko se sicer tako znoji trudi za objektivnost in poročevalsko vestnost.

Kongres predstavnikov evropskih policij

Od 25. do 31. maja t. l. bo v Beogradu 12. sešatek mednarodne komisije kriminalne policije. Takrat se bodo zbrali zastopniki policij 30 držav, kolikor jih je vključenih v tem mednarodnem društvu.

Še pred vojno se je čutila potreba, da se kriminalne policije združijo v borbi v mednarodni kriminalnosti, toda ideja se je uresničila šele leta 1923 na dunajskem mednarodnem policijskem kongresu po zaslugi avstrijskega kanclerja dr. Johanna Hansa Schobra. Glede na to, da se boj zoper mednarodno kriminalnost ne more uspešno vršiti brez skupnega sodelovanja vseh civiliziranih držav, tako se je glasil sklep kongresa, ustanavlja mednarodni policijski kongres »Mednarodno komisijo kriminalne policije«, ki prevzame takoj svoje obveznosti. Naloga mednarodne komisije kriminalne policije je tale: Komisija prevzame poročila za najširši razvoj skupnega dela med vsemi policijami v okviru zakonov, ki so v veljavi v raznih državah. Komisija prevzame skrb za ustanavljanje in razvoj raznih institucij za uspešno borbo s kriminalnostjo. V ta namen je mednarodna komisija kriminalne policije ustanovila na sedežu dunajske policije, vendar popolnoma ločeno od nje, posebno korporacijo v posebnih pisarnah, imenovano »Mednarodni policijski urad«. Ta urad se je do današnjih dni znatno razvil in sestoji iz tehle ustanov:

1. mednarodni osrednji urad za pobijanje ponarejanja denarja, čekov in vrednostnih papirjev;
2. mednarodna poročevalska služba o hudo delih, mednarodna evidenca o preiskavah in mednarodna evidenca o aferah;
3. mednarodna služba za vzajemno oskrbo policij s fotografijami evidiranih mednarodnih zločincev in njihovih prstnih odtisov;
4. mednarodna služba za pobijanje ponarejenih potnih listov;
5. mednarodna policijska radijska služba s centralo v Berlinu;
6. mednarodna centrala za pobijanje potepuštva;
7. Redakcija lista »Mednarodna javna varnost«, ki je uradno glasilo komisije.

Na čelu tega mednarodnega policijskega urada je komisija, katere predsednik je bil dolgo let dr. Johann Schober, ustanovitelj komisije, po njegovi smrti pa vsakokratni predsednik dunajski policije, zdaj dr. Mihael Skubl.

Mednarodni policijski urad se od leta do leta vse bolj širi in se mu odkazujejo tudi druge koristne

Velikonočna klobasa - žrtev ponočnega obiska

Ljubljana, 16. aprila.

Z vso naravo se prilagodijo časovnim potrebam tudi kriminalni tipi. Tako imajo rokomavhi v evidenci sedaj med drugimi stvarmi tudi velikonočne dobrote. Danes ponoči okrog dvanajste ure je imela tak odlični obisk neka stranka v Rožni dolini, ulica X, št. 28. Okno živilske shrambe je bilo priprto. Prav tiho je nek tat okno najprej malo odprl, odstavil nato stvari, ki so bile za oknom, tako da je lahko okno popolnoma odprl. Takoj na to sta se dve postavi splazili skozi okno in začeli brskati po shrambi. Blizu okna je bila na mizi velika šunka. To šunko sta neznanca pristavila k oknu, najbrž zato, da bi jo potem pri odhodu vzela s seboj. Na steni je visela klobasa; najbrž je ravno med tem, ko je eden od obeh ponočnih gostov snel s stene klobaso, tudi nekaj prevrnil, tako da je nastal v shrambi ropot. Na ropot je takoj prihitel v shrambo gospodar, ki pa ni mogel ugotoviti kaj drugega kakor to, da sta skozi okno v istem trenutku, ko je on vstopil pri vratih, švigili dve postavi in da je z njima izginila v temno noč tudi klobasa, edina žrtev ponočnega obiska.

Nezgoda v Vevčah

Ljubljana, 16. aprila.

Včeraj je prišlo v papirnici v Vevčah do nezgode, ki sama na sebi sicer ni tako strašna, ima pa radi nje težke posledice delavec Klemenčič Albin. Ta je namreč v stružnici nekaj stružil. Pri tem je pa najbrž malo neprevidno odprl vrata pri peči in sicer tako, da mu je hipoma puhnil v obraz plamen iz peči. Delavec je dobil tako hude opekline, posebno po obrazu, da so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico, kjer bo moral ostati več dni.

Z bičem po glavi

Ljubljana, 16. aprila.

V neki gostilni na Sv. Petra cesti je bilo večeraj precej živo. V tem preživahnem medsebojnem občevanju je moral delavec Ivan P. občutiti tudi vso trdoto bičevnika. V splošni zmedbi ga je namreč neznan z vso silo udaril z bičevnikom po glavi, tako da se je moral Ivan zateči v bolnišnico. Kdo je bil napadalec, še ni ugotovljeno. Verjetno pa je, da je bil eden od voznikov, ki so imeli svoje konje in vovze pred gostilno.

Obračunavanje z dinamitom

Ze pred kratkim časom smo poročali, da so neznanzi v vasi Garačanih v bližini Zagreba pod prag hiše nekega kmeta postavili dinamično patro, ki je sredi noči eksplodirala in razgrdila vrata, razbila vsa okna in omajala temelje hiše. — Pred dvema dnevnoma je v isti vasi na tak način bila podminirana še druga hiša. Speče vaščane je neudarno zbudila in spravila v velik strah detonacija, ki se je razlegala iz hiše sredi vasi. Hiša se je zamajala nad spečo družino, vrata so se podrla, pokopala so okna in majali so se začeli zidovi. Sedanje so naglo prileteli do nesrečne hiše, vendar

Ban dr. Natlačen v Krškem

Krško, 16. aprila.

Po navdušenih sprejemih, ki jih je ban dravške banovine g. dr. Marko Natlačen na svojem inspekcijskem potovanju doživel v brežiškem okraju, je prispel danes jutraj v krški okraj. Na meji okraja ga je pričakovala velika množica ljudstva, veliko število kmečkih fantov na konjih, mnogo kolesarjev, dalje okrajni načelnik, predsednik krške občine, ki sta ga oba na meji pozdravila, nakar so se odpeljali v Krško. Vse mesto je danes slavnostno okrašeno. Ljudstvo se je že dolgo pred napovedanim prihodom bana zbiralo po ulicah. Lahko rečemo, da je v Krškem zbrano skoraj pol okraja. Sprejem bana je bil pred okrajnim načelstvom, kjer so množice pričakovale bana v špalirju: spredaj šolska mladina, v ozadju gasilci, godbe, predstavniki posameznih občin, organizacij, načelniki uradov ter celokupno ostalo uradništvo iz krškega in večjih krajev krškega okraja.

Po svojem prihodu se je ban najprej pozdravil z banskima svetnikoma dr. Anžičem in dr. Jerebom, nakar mu je deklica krške osnovne šole izročila lep šopek in mu izrekla lep pozdravni nagovor. Istotako mu je izročila šopek tudi deklica letkoviške osnovne šole. G. ban je sprejel šopka vidno ginja. Nato je pozdravil bana član banškega sveta Anžič, ki je opisal gospoda bana kot onega, ki je prvi naklonil krškemu okraju dobroto s tem, da je pripomogel, da dobi okraj elektriko. Nato je bana pozdravil v imenu krajevne organizacije JRZ g. Vodopivec iz Krškega, za njim pa še odposlanci posameznih krajevnih odborov JRZ. Ban dr. Natlačen se je v lepih besedah zahvalil za tako lep in nepričakovano prisrčen sprejem in je obljubil, da bo z vsemi silami delal za dobrobit ljudstva. Prosil pa je, da mu tudi ljudstvo vnaprej ohrani naklonjenost kakor doslej.

V spremstvu okrajnega načelnika se je nato g. ban podal v prostore načelstva, kjer se je začelo sprejemanje deputacij in odposlanstev. Po hodnikih in uradnih sobah se tare ljudstva, pretežno kmetijskega ljudstva. To je tem značilnejše, ker dokazuje, kako velike nade polaga v ljudskega bana pred vsem naše kmečko ljudstvo. Sprejemi bodo trajali predvidoma še kasno popoldne. Za popoldne ima g. ban napovedano intimno kosilo v najžejem krogu, nakar bo zapustil krški okraj.

Beograd, 16. aprila. m. Z jutranjim brzovlakom se je vrnil v Beograd predsednik vlade in min. za zunanje zadeve dr. Milan Stojadinović s svojo družino in vsem svojim spremstvom. Na železniški postaji so ga pričakali in pozdravili minister za prosveto Dobrivoje Stošević, minister za gozdove in rudnike Djura Janković ter upravnik mesta Beograda Milan Acimović.

Beograd, 16. aprila. m. Včeraj je zaključil svoje delo prvi redni kongres sindikata lesnih delavcev, na katerem se je pretresalo težko stanje delavstva iz te stroke.

zlikovcev niso mogli opaziti, čeprav je bil le majhen časovni razmak med prižigom vrvice in med eksplozijo.

Drago plačana abesinska zemlja

Že davno pred pričetkom sovražnosti, ki so nastale med Italijo in negušim cesarstvom, je italijanski tisk poskušal svojemu prebivalstvu na polotoku pojasniti, kako velika organizatorična in civilizatorična naloga čaka fasizem v Vzhodni Afriki. Širne afriške pokrajine, ki jih mora Italija zavzeti — tako so pisali — niso samo važne zato, ker bi se lahko naselilo tam nešteto Italijanov, ki so jim evropske meje preozke, temveč da imajo velik pomen tudi radi tega, ker skrivajo v sebi ogromno naravnih bogastev, ki bi utegnilo pre-

Mnogo važnejša je vsekakor provinca Tigreja na severu, ki je sedaj že popolnoma v italijanskih rokah. Verjetno je, da si Italijani sprva sploh niso hoteli osvojiti več kot samo to provinco in si na podlagi tega svojega uspeha ustvariti zanje ugodne pogoje za pogajanja, ter si tako mirnim potom z nekakim strasilom pridobiti še več. Težko si je namreč misliti, da se Italijani niso zavedali nadčloveških naporov in izgub, ki bi jih imeli, če bi hoteli takoj in do konca pomandirati vso Abesinijo. Dvomili so, da bi bila takemu bojevanju nji-

ponoči. Od marca do aprila so v resnici prav vroči meseci.

Vsa dežela - žejno grlo

Nahajališča vode so v Tigreji zelo redka. Reka Takaze, ki nekaj deset kilometrov tvori tudi mejo province, je edina meja, ki ima obilo vode tudi v najbolj suhih dobah. Vse druge rečne struge so, razen ob velikih nalivih, suhe. Hitro izhlapevanje radi visoke toplote in velika propustnost tal povzročata veliko pomanjkanje vode celo v rečnih dolinah samih.

Ker ob deževnem času naenkrat pridere od vseh strani toliko vode, ki poruši vse še bolj zgrajene poti in ceste, je promet v vsej provinci od sile težaven. Vedno znova je treba graditi in še z zavestjo, da ni to zadnjikrat, in da ne bo morda po prvem deževju ostalo od ceste niti sledu.

S pitno vodo pa je še večji križ. V deževni dobi in še malo časa pozneje jo je sicer še dovolj, čeprav ni prav prvovrstna, toda kmalu se take ni, ker je vodnjakov malo, studencev pa še manj. V teh suhih časih postane vsa Tigreja tako rekoč eno samo žejno grlo. V vzhodnem delu, v Danakilem nižavju vsebuje voda mnogo kalijeve soli in je radi tega za ljudi in živali neužitna.

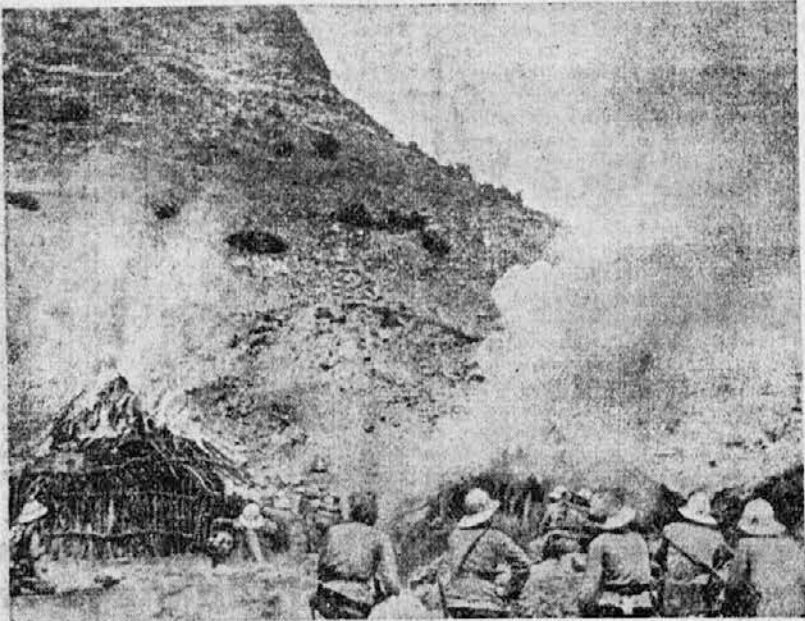
Zemlja sama ne daje...

Tigreja je malo obdelana dežela. Prevladujeta stepa, ker zaradi pomanjkanja vode ne morejo uspevati večje rastline. Priseljenci so drevje že dodobra izčistili, pa tudi abesinske črede uničijo sproti vsako mlado rast. Le ponekod so tla sama po sebi toliko ugodna, da more uspevati ječmen in malo sočivja. Sem pa tja rastejo olive in sadno drevje. Vse ostalo pa je divje grmičje in trava, ki sicer bujno požene, kadar pade dež, v suhih mesecih pa je tudi kaj redko posejana.

Že iz tega se vidi, da abesinska, ali bolje rečeno italijanska provinca Tigreja že samim domaćinom nudi prav pičle pogoje za življenje. Skromna živinoreja in skoro omembe nevredno poljedelstvo, to je vse. O kaki trgovini je malo govora.

...čaka pridnih rok

Pa ni rečeno, da dežela nima nikakšne vrednosti. Da je ostala takšna, kakršno je našla italijanska vojska, ko je prestopila njene meje, so gotovo največ krivi ljudje, ki tam žive. Italijani, ki se dobro zavedajo, kako težke milijarde jih je stala vojna v Vzhodni Afriki — če so vse te milijarde že skupaj in je račun končan —, bodo skušali gotovo vse to dobiti nazaj, čeprav tudi vedo, da ne tako kmalu. Čez 50 let bo prav gotovo izgledala Abesinija že popolnoma drugače kot pa takrat, ko so vladali nad njo in morda celo nad samim cesarjem črni rasi.

Kako prodirajo Italijani proti jugu in »čistijo«.

okreniti vse gospodarstvo fasistične države na boljšo pot. Ko so začele številne italijanske divizije odhajati in so se vedno znova javljali prostovoljci, ki so si zamislili boljše življenjske pogoje v nepoznani Vzhodni Afriki, je bila gotovo večina od njih prepričana, da gre za osvajanje neke kulturne dežele. V tem upanju so dne 3. oktobra italijanske čete prestopile eritrejsko-abesinsko mejo.

Po zmagah tudi razočaranje

Z velikimi napori, ki so pri večini evropskih sil in velesil dvignili sloves italijanske armade, čeprav je glavna opora v tej vojni moderno orožje, proti kateremu nastopajo Abesinci tako rekoč le s sulico in ščitom na njim bolj poznanem terenu, so Italijani, čeprav bolj počasi, razgnali čete cesarjevih rasov in sedaj korakajo pijani zmagošlavlja nad zadnjim črnim cesarstvom že proti njegovemu glavnemu mestu Addis Abebi.

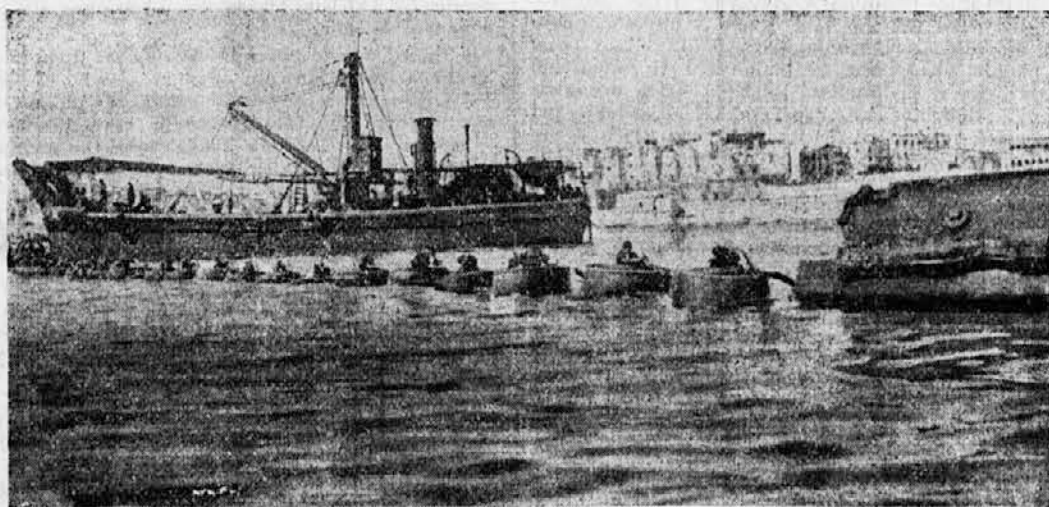
Prva razočaranja pa so prav gotovo že prišla vsaj za tiste, ki so hoteli v novo osvojeni deželi postaviti svoje boljše bivališče. Dežela, ki so jo Italijani zasedli na južnem bojišču, pod vodstvom generala Grazianija, je bila vsaj do sedaj v gospodarskem oziru skoro popolnoma brez vrednosti. V vojaškem oziru pa lahko služi kot ugodna operacijska podlaga za nadaljnje prodiranje proti neguševim prestolici.

hova vojska kos. Sedaj pa, ko jim je sreča že toliko mila in ko gredo od zmage do zmage, gotovo ne bodo zadovoljni samo s tem, kar so si prvotno mislili osvojiti.

Tigreja v pravi luči

Toda, kakšna je v resnici ta dežela Tigreja, si moremo predstavljati, če vemo sledeče o njej: Velika je približno toliko kot tri Slovenije in ima značaj visoke ravnine, ki na vzhodu strmo pada v pusto Danakilem nižavje, proti zahodu pa prehaja v gričevnato pokrajino. V njej se vzdigujejo visoke skalnate gore, brez poti, a z divjimi prepadi. Povprečna višina tigrejske visoke ravnine znaša 2000 m, najvišje gore pa dosegajo tudi višino 3000 m.

Dežela je malo plodna. Čim višje, tem manj je prikladna, da bi nudila življenjski pogoj človeku, živalstvu in rastlinstvu. Prehodnih letnih časov, kakor sta pri nas pomlad in jesen, ni, sledita si le enakomerna deževna doba in čas velike suše. V višinah nad 1700 m je temperatura splošno mila tako, da se tam Evropec kar dobro počuti. Doba velikega deževja traja od začetka julija do konca septembra ali začetka oktobra. To so naliivi, kakor pri nas, kadar se odtrga oblak. V zimskih mesecih je nizka toplota bolj redka in še ta nastopa le bolj

Angleži utrjujejo Malto in zapirajo pristanišče na njej.

Človek in roboti

Angleška banka je jako zadovoljna s 14 roboti, ki varujejo njene podzemeljske oklopne zakladnice. Saj so zanesljivejši od psov in čuvajev, ne zahtevajo nobene plače, a potrebujejo samo malo strojnega olja in električne struje. Zdaj je sklenilo ravnateljstvo, da bo nadomestilo s stroji tudi vse osebe v računovodstvu. Dobavitelji so dokazali, da odtehta en robot 50 uradnikov. Seveda je povzročil ta sklep veliko razburjenje med osebjem. Angleška banka nima nobenih podružnic. Zaradi tega ni mogoče prestaviti nezaposlene uradnike iz Londona na deželo. Starejši bodo prejeli pokojnino, mlajši odškodnino v znesku enoletne ali dveletne plače ali pa tudi samo navadno podporo za brezposelne. Lahko si predstavljamo, kako so pozdravili ti uradniki poročilo o uničenju Blowmanove tovarne robotov v Detroitu! Stavkujoči delavci so polomili stroje, uničili več sto gotovih robotov in sežgali poslopje. Blowman, Fordov sosed v Detroitu, je največji svetovni dobavi-

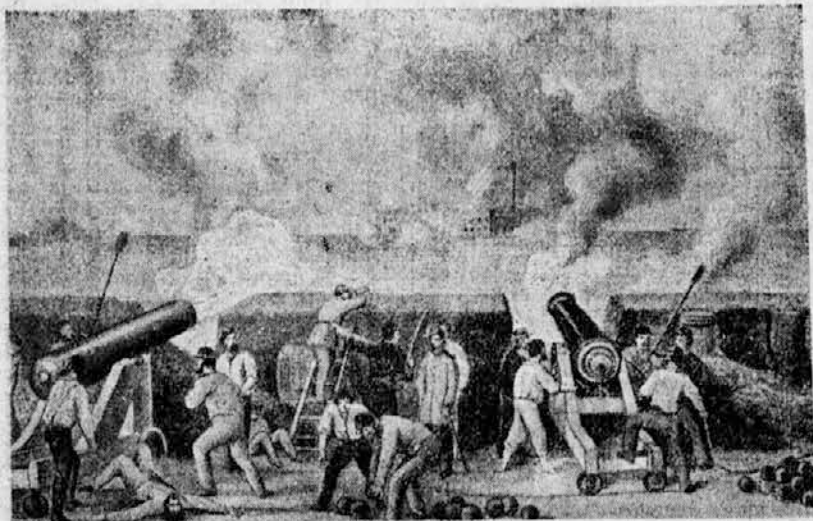
telj robotov za Ameriko in Evropo. V zadnjih letih je prodal nad 12 tisoč jeklenih avtomatov, ki vršijo najrazličnejše službe po velikih podjetjih vseh strok. Pri washingtonskem in newyorškem vodovodu upravljajo roboti podzemeljske vodohrane, nagnetajo in oddajajo vodo, ne poznajo nobene prehlajenosti in se ne utrudijo. Računajo, beležijo in stražijo tudi po velikanskih trgovinah v New Yorku, Chicagu, S. Louisu in drugih središčih. Odjemalci obžalujejo, da ostanejo roboti vedno navezani na Blowmana v primeru, da se pokvarijo. Tovarna skrbno varuje svoje patente. Po večletnem delovanju postane navadno robot potreben popravila in torej mora nazaj v Detroit. Strojniki po drugih mestih so zama poskušali obvladati skrivnost duhovitih in jako občutljivih avtomatov. Blowmanove neprilike pomenijo veliko neprijetnost za njegove odjemalce. Tudi Angleška banka najbrž ne bo v stanju v doglednem času vpeljati strojni obrat pri računovodstvu.

Ameriške sankcije

Zdaj, ko se toliko piše o protitalijanskih sankcijah, se spominjajo ameriški dnevniki izvrinega načrta nekega washingtonskega inženjerja, ki je pred leti predlagal res grozne sankcije za vso Evropo. Ameriško javno mnenje je takrat ostro obsojalo evropske države, ki niso hotele plačati vojnega dolga. Izumitelj se je spomnil, da dolguje zapadna in deloma severna Evropa svoje tople podnebje oceanškemu veletoku zalivskemu toku. Če se ne bi dotikal portugalske obale, ne bi rasle v Lizboni palme v onih mesecih, ko je pokrit New York s snegom, daleč leži pod isto širinsko stopinjo. To velja tudi za zapadno Francijo, južno Anglijo in druge dežele. Zalivski tok gre v velikem loku skozi Sargasovo morje mimo Antilskega otočja in sredi Meksikanskega zaliva si krči pot

preko podvodnega gorovja. Ta soteska bi se lahko zamašila z betonom. Potem bi si moral narediti Zalivski tok drugo strugo. Evropa bi izgubila oceanska kurjavo, bi dobila hudo zimo, obilico snega in bi porabila dokaj več premoaga. Kratkoterminalno se bi kmalu skesala in rada plačala Ameriki, ki bi potem velikodušno zopet odmašila meksikansko sotesko. Izumitelj je predložil zvezni vladi podrobne načrte in vladni strokovnjaki so priznali, da so lahko izvedljivi. A Bela hiša ni marala predložiti načrta kongresu, ker se je bala, da bi postale potem Zedinjene države preveč obsovaržene v Evropi.

»Rada bi videla kako jopico moje širine,« pravi izredno debela gospa v modni trgovini.
»Jaz tudi,« odvrne odkrito pravkar sprejeta uslužbenka z dežele.

75 letnico bojov med Severom in Jugom za združitvev USA praznujejo zdaj v Ameriki. Slika kaže prizor iz bratovinskih bojov pred toliko leti.

Mrtvi in dva živa

Lüdersen se je trenutek še obotavljal, nato pa je počasi zdrsnil na svoj sedež. Ni ga izpustil iz oči; oba sta bila enako blede.

»Si znorel?«

»Da, kakor sem ti že dejal. Toda nikakor se ne boj. Dokler se ne ganeš, se ti ne bo nič zgodilo. Rekel sem, da nisem prišel, da te ubijem.«

»Po kaj pa si potem prišel?«

Z revolverjem v vedni pripravljenosti, se mu je Berger približal za korak. Z levo roko je pokazal na mizo, kjer je stala blagajna.

»Po tole tu,« je dejal. »Dozdaj si bil Lüdersen. Danes je na tebi vrsta, da si enkrat Berger — ali pa Quisthus. Izbiraj!«

Lüdersen je nekaj časa strmel vanj. S težavo je požiral. »Ali se šališ?« je vprašal.

V Bergerjevem glasu je zvenela vroča mirnost, odločna in neizprosna.

»Ne,« je dejal. »Oba igrava na življenje in smrt. Mar misliš, da sem to dolgo pot napravil samo zato, da te malo prestrašim? Prišel sem, da ti vzamem blagajno, ali pa, da te ubijem. Ti sam boš odločil. Toda blagajna je v obeh slučajih moja.«

Lüdersenov obraz se je spatil. Njegove poteze so čudno okamenele.

»Svetujem ti, da nehaš,« je dejal. »Saj to je prava blaznost.«

Ostro in nevarno so zaltele Bergerjeve oči.

»Zakaj blaznost?«

»V štirindvajsetih urah te bodo prijeli.«

Berger se je zarežal zasmehljivo. »Ali misliš, da zadeve nisem dobro pripravil? Kakor da bi se hotel z blagajno enostavno odštetati?«

Lüdersenov obraz je postal blede kakor stena.

»Pa kaj torej hočeš?« je vprašal, pri čemer se mu je glas tresel.

Berger ga je nekaj časa meril z očmi in presodil položaj.

»Motiš se,« je rekel. »Nimam namena, da te ubijem in obenem blagajno vzamem. Samo eno se bo zgodilo, razen da me sam prisiliš, da oboje napravim. Sam se boš odločil. In ko bom odšel — v slučaju seveda, da mi izročiš blagajno —, boš odšel lepo domov in ostal miren. In ne boš me prej naznanil, dokler ne bosta pretekla dva polna dneva!«

»Kdo mi bo branil?«

»Jaz.«

Lüdersen ga je pogledal, poln sovraštva.

»Zdaj imaš silo v rokah,« je dejal. »Ali misliš, da jo boš obdržal, potem ko ne boš več tukaj?«

»Potni list in ostale papirje imam v redu. Ali potrebuješ dvakrat po štirindvajset ur. Zato pazi: če jutri ali pojutrišnjem opazim — vseeno kjerkoli bom, — da si me naznanil, potem je vse tako urejeno, da boš prej ti mrtev, predno bodo mene vlovili. In če me nazadnje tudi bodo, kaj zato, bom že prišel spet na svetlo. Ne pozabi na to!«

Lüdersen je poskušal, da ga začara s svojim pogledom, a se je nazadnje umaknil.

»Na to nič ne pomisliš, da imaš ženo in otroka?«

»Kaj te to briga! Moje zadeve se te nič ne tičejo, razen ene: hočem, da tudi ti enkrat občutiš, kaj se to

pravi, biti figovec. Danes je vrsta na tebi. In četudi na račun moje svobode. Jaz ne morem izbirati. Moram, kar moram. Pa tudi denar potrebujem. To prokleto, ponižujoče življenje, ki sem ga bil živl vsa ta leta, moram končati. Tudi jaz hočem biti enkrat človek.«

Lüdersen se je hitro dvignil.

»Saj si vendar ne upaš streljati,« je dejal.

»Upam si.«

Divji izraz v Bergerjevem obrazu in revolver, ki ga je nenadoma nastavljal na njegovo čelo, sta povzročila, da je obstal okamenel.

»Jaz si ne upam? Ako hočem, te lahko ustrelim do kraja, pa magari da se požvižgam na denar. Se en sam korak, pa boš videl. Zdaj je konec! Vsedi se!«

Lüdersen se je vsedel, Berger pa je nadaljeval: »Dam ti tri minute časa. Kadar bo ura tam na steni pokazala sedem minut čez deset, boš že moral biti odločen.«

Dve dolge minute sta se z očmi negibno gledala. V obeh je vrelo, eden je bil do roba poln vroče napetosti, druga pa onemoglega strahu.

Naenkrat je Berger pretrgal tišino: »Še eno minuto!«

Istočasno je napel petelina na revolverju. Lüdersena je oblila rdečica. Nato se je skušal zbrati.

»Na, vzemi!« je dejal trdo.

Berger pa je stal nepremakljivo.

»Najprej jo moraš porini do roba mize, čim dalje moreš. Potem boš dal svoje roke v žep.«

Lüdersena, kakor da je nekaj sunilo, obotavljal se je.

Tedaj je dejal Berger v strastni razburjenosti:

»Mudi se! Boš videl hudiča, ako bom čakal.«